

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně **L. S.**, zastoupené Mgr. Michalem Voglem, advokátem se sídlem v Liberci, Sokolovské nám. 312/1, proti žalovanému **Krajskému úřadu Libereckého kraje**, se sídlem v Liberci, U Jezu 642/2a, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 12. 9. 2005, č. j. 59 Ca 90/2005 – 10,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Odměna **se** advokátovi Mgr. Michalovi Vogelovi **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Usnesením ze dne 12. 9. 2005, č. j. 59 Ca 90/2005 – 10 odmítl Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, žalobu, kterou se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení rozhodnutí Krajského úřadu Libereckého kraje (dále jen „krajský úřad“) ze dne 1. 7. 2005, č. j. KULK 2610/2005/SO/03 §5, jímž bylo zamítnuto odvolání stěžovatelky a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Jablonec nad Nisou (dále jen „městský úřad“) ze dne 4. 3. 2005, č. j. OP/SR/6725/2004/7 o nevyhovění návrhu stěžovatelky na obnovení pokojného stavu podle § 5 o. z. V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl, že považuje rozhodování správního orgánu podle ustanovení § 5 o. z. za rozhodnutí, které jednoznačně vyplývá z občanskoprávních vztahů, a proto má být tato věc projednána v občanskoprávním řízení, ke kterému je podle ustanovení § 249 odst. 1 o. s. ř. příslušný okresní soud. Žalobu směřující proti rozhodnutí správního orgánu v občanskoprávní věci musí soud odmítnout, neboť podle ust. § 68 písm. b) s. ř. s. je projednávání takového nároku ve správním soudnictví nepřipustné. Ochrana soukromoprávní je svěřena občanskému soudnímu řízení, podle jehož režimu bude řízení o opravném prostředku dokončeno, podá-li navrhovatel ve lhůtě 1 měsíce od právní moci tohoto usnesení žalobu podle části páté o. s. ř.

Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b), c), d) a e) s. ř. s. Namítala v ní, že napadené usnesení je nesrozumitelné a nepřezkoumatelné ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., jelikož krajský soud v poučení hovoří o rozsudku, ačkoli rozhodoval usnesením, a v odůvodnění zaměnil, popř. ztotožnil, adjektiva „občanskoprávní“ a „soukromoprávní“. Dále uvedla, že krajský soud bez provedení řízení implicitně převzal nepodložený právní názor správních orgánů, že zásah do pokojného stavu již netrvá, a rozhodl tak v rozporu se s. ř. s. Podle stěžovatelky nemůže být věc projednána podle o. s. ř., protože v ní nejde o uplatnění materiálních nároků soukromého práva. Projednání podle páté části o. s. ř. je nepřípustné s ohledem na ustanovení § 244 odst. 2 písm. c) o. s. ř., jelikož správní orgány v odůvodnění svého nesprávného stanoviska vždy uvedly, že nejsou dány hmotně právní důvody pro uplatnění ustanovením § 5 o. z. a odkázaly stěžovatelku na řízení před soudem. Příslušná část odůvodnění napadeného usnesení je v tomto ohledu zavádějící a postup krajského soudu v rozporu s Ústavou, Listinou základních práv a svobod a ustanovením § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Z výše uvedených důvodů stěžovatelka navrhla zrušení výroku o odmítnutí žaloby a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení.

Krajský úřad se ve vyjádření ke kasační stížnosti plně odvolal na odůvodnění rozhodnutí, kterým zamítl odvolání stěžovatelky, a uvedl, že stěžejním důvodem pro zamítavé rozhodnutí bylo nenaplnění hmotných předpokladů stanovených v ustanovení § 5 o. z. Dále vyjádřil souhlas s názorem krajského soudu, že rozhodování správního orgánu podle citovaného ustanovení vyplývá z občanskoprávních vztahů, a proto je přezkoumání takového rozhodnutí ve správním soudnictví vyloučeno. K přezkoumání je z tohoto důvodu příslušný civilní soud.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Stěžovatelka v kasační stížnosti sama právně kvalifikovala její důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b), c), d) a e) s. ř. s. Toto podřazení však není zcela správné, neboť směřuje-li kasační stížnost proti usnesení soudu o odmítnutí žaloby, připadá v úvahu pouze důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Tento závěr vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, např. z rozsudku ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publikovaném pod č. 625/2005 Sb. NSS s touto právní větou: „Je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem“. Důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. v sobě tedy zahrnuje jak nezákonnost samotného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, tak i procesní pochybení soudu, která tomuto rozhodnutí předcházela. Nesprávná kvalifikace stížnostních důvodů stěžovatelkou však není ani v nejmenším na překážku jejímu věcnému projednání. Stačí, aby stěžovatelka důvody tvrdila. Jejich podřazení pod zákonné ustanovení provede v souladu se zásadou iura novit curia soud. Z tohoto pohledu stěžovatelka svým povinností dostála, resp. přesněji unesla procesní břemeno tvrzení.

V rámci přezkumu zákonnosti napadeného usnesení se Nejvyšší správní soud nejprve musel zabývat námitkou, že napadené usnesení je nesrozumitelné a nepřezkoumatelné. Pokud by tato námitka byla důvodná, již tato okolnost samotná by musela vést ke zrušení

napadeného usnesení. Stěžovatelka spatřovala nesrozumitelnost ve skutečnosti, že krajský soud v poučení hovořil o rozsudku, ačkoli rozhodoval usnesením, a také v zaměňování, popř. ve ztotožňování, adjektiv „soukromoprávní“ a „občanskoprávní“. Krajský soud skutečně v poučení o opravných prostředcích chybně označil své rozhodnutí za rozsudek. Podle Nejvyššího správního soudu však toto pochybení v žádném případě nebylo vadou natolik intenzivní, že by mohla vést k závěru o nezákonnosti napadeného usnesení. Jednalo se totiž o zjevnou písařskou chybu, což ostatně dosvědčuje i skutečnost, že stěžovatelka sama neměla pochybnosti o formě napadeného rozhodnutí a v kasační stížnosti toto rozhodnutí jako usnesení správně označila. Ani střídavé užití citovaných přídavných jmen nemělo podle Nejvyššího správního soudu vliv na srozumitelnost, a potažmo na zákonnost, napadeného usnesení. Krajský soud totiž užil obě zmíněná adjektiva ve slovních spojeních, která jsou odbornou právníčkou, ale i laickou veřejností běžně používaná a obecně známá. Stěžovatelka ostatně ani konkrétně neuvedla, v čem jí tvrzená nesrozumitelnost spočívá. Tato námitka je proto nedůvodná.

Stěžejním stížným bodem je v daném případě námitka, ve které stěžovatelka zpochybnila závěr krajského soudu, že k soudnímu přezkumu rozhodnutí správních orgánů o návrhu podaném na obnovení pokojného stavu podle ustanovení § 5 o. z. nejsou příslušné soudy ve správním soudnictví.

Podle ustanovení § 68 písm. b) s. ř. s. je žaloba nepřijatelná, jde-li o rozhodnutí správního orgánu v soukromoprávní věci vydané v mezích zákonné pravomoci správního orgánu.

Podle ustanovení § 46 odst. 2 s. ř. s. soud odmítne návrh, domáhá-li se navrhoval rozhodnutí ve sporu, nebo jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení, a nebo domáhá-li se návrhem přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci. V usnesení o odmítnutí návrhu musí být navrhovatel poučen o tom, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu, a ke kterému věcně příslušnému soudu tak může učinit.

Z citovaných ustanovení je zřejmé, že může nastat situace, a zákon ji přímo předvídá, kdy bude vydán správní akt, který bude mít formálně právní znaky rozhodnutí, bude vydán správním orgánem, a to případně i postupem podle příslušných procesních předpisů, a přesto bude takový správní akt vyňat z přezkoumání kognice správního soudnictví. Kritériem pro vyloučení tedy není skutečnost, že se jedná o rozhodnutí, vydal je správní orgán, a použil přitom správní řád, ale kritériem vyloučení je charakter a předmět takového správního aktu.

Nejvyšší správní soud se proto předně zabýval charakterem správního řízení vedoucího k ochraně pokojného stavu, tedy podstatou právní úpravy podle ustanovení § 5 o. z. Došlo-li ke zřejmému zásahu do pokojného stavu, lze se podle citovaného ustanovení domáhat ochrany u příslušného orgánu státní správy, který může předběžně zásah zakázat nebo uložit, aby byl obnoven předešlý stav, přičemž tím není dotčeno právo domáhat se ochrany u soudu. Cílem je poskytnutí ochrany především občanským právům a svobodám, tedy ryze soukromým zájmům fyzických a právnických osob, což implikuje použití takových prostředků ochrany, které jsou typické pro soukromoprávní vztahy. K tomuto závěru lze dospět zejména systematickým výkladem citovaného ustanovení, obsaženého v občanském zákoníku, tj. jedné ze základních norem soukromého práva (§ 1 o. z.). Ostatně i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 4. 6. 1998, sp. zn. III. ÚS 142/98 (Sb. ÚS, svazek č. 11, náleží č. 65, strana 131) dospěl k závěru, že rozhodování podle § 5 o. z. je příkladem svěřené pravomoci správním orgánům rozhodovat ve věcech občanskoprávních. Tento náleží byl relativizován stanoviskem pléna Ústavního soudu ze dne 13. 5. 2003, sp. zn. Pl. ÚS 18/03-st, nikoliv však v závěru o charakteru ustanovení § 5 o. z.

Zde i plénum Ústavního soudu uzavřelo, že citované ustanovení svěřuje správnímu orgánu rozhodování v soukromoprávních věcech.

Stejně tak i v posuzované věci lze rozhodnutí správního orgánu podle ustanovení § 5 o. z. zcela jednoznačně označit za rozhodnutí ve věci občanskoprávní. Stěžovatelka totiž jako narušení pokojného stavu označila zřízení nepovolené skládky na střeše garáže, kterou užívá, dále svedení dešťových vod do základů této garáže a úmyslné poškození její střešní krytiny. Soukromoprávní charakter věci je tedy nesporný, když naproti tomu není ani zřejmé, jaké by mělo v daném případě být dotčeno její veřejné subjektivní právo. Soudům rozhodujícím ve správním soudnictví tak nepřísluší napadené rozhodnutí přezkoumat a ve věci rozhodnout. Žaloba je proto nepřipustná ve smyslu ustanovení § 68 písm. b) s. ř. s. a byla krajským soudem po právu odmítnuta podle ustanovení § 46 odst. 2 s. ř. s. Uvedený závěr je v souladu s předchozí rozhodovací praxí Nejvyššího správního soudu (viz. rozsudek ze dne 30. 3. 2006, č. j. 8 As 2/2005 - 32, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 908/2006) a byl formulován v právní větě „O žalobě proti rozhodnutí správního orgánu vydanému podle § 5 občanského zákoníku, jsou příslušné rozhodovat soudy v občanském soudním řízení, nikoliv soudy správní“.

Nejvyšší správní soud rovněž neshledal opodstatněnou námitku, že krajský soud bez provedení řízení implicitně převzal nepodložený právní názor správních orgánů, že zásah do pokojného stavu již netrvá. Krajský soud napadeným usnesením žalobu odmítl, věcným přezkumem předmětných správních rozhodnutí se vůbec nezabýval, a nemohl tudíž ani převzít závěry správních orgánů.

Argumentací uvedenou v části III. kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť se jedná o pouhá tvrzení spekulativního charakteru, ze kterých není vůbec zřejmé, jak se týkají posuzované věci a co konkrétního jimi stěžovatelka vytýká napadenému usnesení.

Ze všech důvodů výše uvedených není napadené usnesení nezákonné, a proto Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatelka v řízení úspěch neměla a krajskému úřadu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

Stěžovatelce byl pro řízení o kasační stížnosti soudem ustanoven zástupcem advokát a podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. V dané věci však Nejvyšší správní soud zástupci stěžovatelky odměnu za zastupování nepřiznal, neboť z obsahu soudního spisu nevyplývá, že by učinil nějaký úkon, za který náleží odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. ledna 2008

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu